

Markkinaratkaisut / Heikka Janne

10.3.2020

Sähkömarkkinatoimikunnan kokous 10.03.2020

Aika Tiistai 10.03.2020 klo 09:00-12:00

Paikka Scandic Grand Marina, Helsinki

Läsnä	Peter Fabritius	Valio Oy
	Hannu Jokinen	Hansen Technologiens Finland Oy
	Marja Kaitaniemi	Neoen Renewables Finland Oy
	Tero Karhumäki	Kuoreveden Sähkö Oy
	Juha Keski-Karhu	Väre Oy
	Elina Lehtomäki	Caruna
	Tomi Pesonen	Metsä Group
	Ville Pesonen	Gasum Oy
	Jani Pulli	Pohjolan Voima Oyj
	Jan Segerstam	Empower Oyj
	Sebastian Sundberg, pj.	Fortum Oyj
	Kimmo Tyni	AXPO Oy
	Ville Väre	Liikennevirta Oy / Virta
	Asta Sihvonen-Punkka	Fingrid Oyj
	Maria Joki-Pesola	Fingrid Oyj
	Juha Hiekkala	Fingrid Oyj
	Tuomas Rauhala	Fingrid Oyj
	Janne Heikka, tp. siht.	Fingrid Oyj

Markkinaratkaisut / Heikka Janne

10.3.2020

1 Kokouksen avaus, asialistan hyväksyminen ja toimikunnan jäsenten esittäytyminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 09.18. Asialista hyväksyttiin ja toimikunnan jäsenet esittäytyivät.

2 Kilpailuoikeudellinen ohjeistus

Juha Hiekkala kävi läpi Fingridin kilpailuoikeudellisen ohjeistuksen, jota toimikunnassa tulee seurata. Mainittiin, että ohjeistus löytyy Fingridin internet-sivuilta.

Linkki [ohjeistukseen](#).

3 Rajasiirtoyhteyksien käytettävyys

Tuomas Rauhala esitteli Fingridin HVDC-rajasiirtoyhteyksiin liittyvää kehitystä.

Fingridin HVDC omaisuus nelinkertaistui 2011-2014 ja pakotti muutoksiin omaisuudenhallinnassa. HVDC-linkkien merkitys markkinoille korostui 2014 ja vuonna 2015 aloitettiin strateginen hanke linkkien käytettävyyden varmistamiseksi; toimintamallin muuttaminen, häiriöselvityksen tehostaminen, käytettävyyttä parantavat hankkeet.

Fingridin HVDC-yhteyksien kokonaiskäytettävyys 2016-19 98,1% (vrt. kansainvälinen vertailuluku 93,3%, pohjoismainen 93,4%). Fingridin tavoite strategiselle hankkeelle oli vuodelle 2020 99%.

Vahva panostus toimintaan vuodesta 2015 lähtien on tuottanut erinomaisia tuloksia HVDC-käytettävyydessä. Mitataan: häiriöiden lukumäärää, kestoja ja niiden aiheuttamia vastakauppakustannuksia.

HVDC-yhteyksien käytettävyys 2019:

- 98,2% kokonaiskäytettävyys
- 98,9% käytettävyys (suunnitellut keskeytykset)
- 99,3% käytettävyys (häiriökeskeytykset)

Toiminnan tavoite myös 2020-luvulla: erittäin korkea luotettavuus, suunniteltujen keskeytysten ajoitus markkinat huomioiden, erittäin hyvä valmius selvittää häiriöt ja korjata viat nopeasti.

Fenno-Skaneilla erittäin hyvä vuosi, vain 15 tuntia epäkäytettävyyttä. Inhimillinen tekijä virhetilanteissa on haastava, koska tapauksia on niin harvoin ja asiantuntevia resursseja on vähän eikä aina saatavilla. Merikaapeleiden kanssa ei ole ollut vikoja, kuten pohjoismaisilla naapureilla. Niiden korjaaminen kestää noin 3 kk.

Tyypillisesti viat ovat sähköasemilla. Tyypillisiä vikoja mm. sähköasemilla sekä AC että DC-järjestelmiä eikä ne aina ole selvästi eroteltu, voi johtaa inhimilliseen virheeseen, komponenttivikoja, järjestelmävikojta johtuen esim. virhemittauksesta.

Markkinaratkaisut / Heikka Janne

10.3.2020

Fenno-Skan 1 tehorajoituksesta kysyttiin, teho on vielä rajoitettuna 500->400 MW. Tämä johtuu kaapelin iästä.

Todettiin että on erinomaista, että yhteydet toimivat, mutta markkinoiden näkökulmasta ongelma on se, että rajasiirtokapasiteettia on liian vähän. Venäjän HVDC-johto ei ole Fingridin omistuksessa eikä sen takia ollut mukana Fingridin kehityshankkeessa.

Kysyttiin HVDC-linkkien kapasiteettijoustavuutta lyhyinä aikoina. Ylikuormitus ei ole mahdollista ohjausjärjestelmien takia.

Juha Hiekkala mainitsi lopuksi, että tällä toimikunnalla on ollut merkittävä rooli HVDC-kehityshankkeen toteutumiseen.

4 Fingrid avoin data – asiakaskyselyn palaute

Juha Hiekkala esitteli sähkömarkkinapalveluiden yhden osapalvelun asiakaskyselyn tuloksia.

Fingridin avoin data-palvelu on ollut käytössä vuodesta 2017. Jotta palvelua voitaisiin kehittää käyttäjä kokemusten perusteella, tehtiin kysely sidosryhmille odotuksista. Kyselyyn vastasi 31 henkilöä ja kokonaisarvosanaksi annettiin 3,8 (1-5).

Sidosryhmäpalauteen perusteella palvelu sai kiitosta avoimuudesta ja edelläkävijyydestä. Palvelun toteutuksessa sidosryhmät arvioivat Fingridin jääneen puolitiehen. Toivottiin järjestelmän käytön helppoutta, tietojen parempaa dokumentointia ja eheyttä sekä toimivaa asiakastukea. Toiveena oli myös sisällyttää kolmansien osapuolten maksullista dataa palveluun, esimerkiksi Suomen aluehinta vuorokausimarkkinoilla.

Toimikunnan jäsenet olivat laajalti sitä mieltä, että tiedon jakaminen on erinomainen asia. Tulisi kuitenkin selkeämmin viestittää onko kyseessä validoitua dataa, vai vaan raakadataa yms. Jotta sidosryhmät voisivat kehittää palveluita avoimen datan ympärille, pitäisi satsata datan oikeuteen, pysyvyyteen ja dokumentaatioon. Asiakastuen pitää myös toimia.

Keskusteltiin mahdollisuudesta, että Fingrid tarjoaisi dataa maksullisena tietopalveluna. Tähän liittyen Fingridin taholta tarkennettiin, että yhtiön hallituksen linjauksen mukaisesti, Fingridin ei tule laajentaa liiketoimintaansa kilpailuille sektoreille. Samasta syystä myös kolmansien osapuolten maksullisen datan edelleen julkaisu ei ole mahdollista, esim. Suomen aluehinta vuorokausimarkkinoilla.

Toimikunnan jäsenet toivoivat avoimen datan kaltaista palvelua myös Ruotsista ja Norjasta.

Avoimen data kehitystoimiin paltaan toimikunnan tulevissa kokouksissa, alustavasti syksyn kokouksessa.

5 Sähkömarkkinapalvelut ja niiden tavoitteet

Maria Joki-Pesola esitteli Fingridin palvelu-uudistuksen kokonaisuutta. Pääpalvelut selkeytetty kahteen pääpalveluun: kantaverkko – ja sähkömarkkinapalvelut. Jälkimmäisen osapalvelut, joita sähkömarkkinatoimikunta mukana kehittämässä:

Markkinaratkaisut / Heikka Janne

10.3.2020

- Yhtenäiset sähkömarkkinat
- Reservimarkkinat
- Tasepalvelut
- Datahub-palvelut
- Alkuperätakuu
- Avoin sähkömarkkinadata

Käytiin keskustelu Fingridin palvelulupauksesta ”markkinamyönteisin kantaverkkoyhtiö” ja mitä se käytännössä tarkoittaa. Fingridin esimerkkejä käytännön toimista ovat avoin ja laaja keskustelu markkinaosapuolien kanssa sekä näkemysten huomioon ottaminen päätöksenteossa, kantaverkon kehittäminen markkinat huomioiden, säätösähkö- ja reservimarkkinoiden sekä reaaliaikamarkkinoiden kehittäminen.

Toimikunta kommentoi palvelulupauksen toteutumista ja totesi, että markkinamyönteisyyttä ovat markkinatoimijoiden osallistaminen kehittämistyöhön, avoimuus ja läpinäkyvyys, markkinaesteiden purkaminen niin, että kaikilla markkinatoimijoilla on yhtäläiset mahdollisuudet osallistua markkinoille sekä tulevaisuuden ennakointi ratkaisuja mietittäessä.

Toimikunnalta tuli myönteistä palautetta Fingridille nykyisistä toimintatavoista. Todettiin kuitenkin, että Fingridin osallistuminen vähittäismarkkinakysymysten ratkaisuihin on vielä riittämätöntä. Asta Sihvonen-Punkka vastasi, että pohjoismaiset kantaverkkoyhtiöt panostavat TSO-DSO dialogiin. Eurooppalaista DSO-kattojärjestöä ollaan perustamassa, ja dialogi ENTSO-E:n kautta eurooppalaisella tasolla tulee paranemaan. Sähkömarkkinalaki myös edellyttää Fingridiltä tiedonvaihdon kehittämistä ja velvoite kattaa sekä vähittäismarkkinat että tukkumarkkinan.

Kysyttiin mikä on Fingridin rooli Euroopan markkinoiden kehittämisessä. Fingrid on ollut aktiivinen jäsen ENTSO-E:n komiteoissa ja Jukka Ruusunen ollut hallituksen jäsen viimeiset vuodet. Tällä hetkellä Fingridillä ei ole puheenjohtajuuksia työryhmissä. Fingrid arvioi säännöllisesti, mihin työryhmiin ja millä roolilla sen on tärkeää osallistua. Erityisesti ryhmien puheenjohtajuudet edellyttävät merkittävää resurssien panostusta kyseiseen tehtävään.

Sähkömarkkinapalveluiden tämän hetken tavoitteita ehdittiin vähän sivuta, mutta päätettiin käsitellä asiaa seuraavassa kokouksessa syvemmin.

6 Asiakas esittäytyy – Väre Oy

Juha Keski-Karhu piti esityksen Väre Oy:stä. Väre Oy on muutamasta suomalaisesta paikallissähköyhtiöistä fuusioitunut kansallinen sähköyhtiö, joka perustettiin 2018 (aloitti liiketoiminnan 2019).

Väreessä on huomattu, miten digitalisaatio vähentää paikallisuuden merkitystä vähittäismarkkinoilla sekä lisää toimialojen yli menevää integraatiota synergiaetujen saavuttamiseksi. Asiakkaiden odotukset nousevat nopeasti kehittyvässä maailmassa ja

Markkinaratkaisut / Heikka Janne

10.3.2020

siihen Väre on valmistautunut paketoimalla energiapalveluita perinteisen sähkönmyynnin sijaan.

7 Muut asiat

Toimikunnan jäsenille tulee sähköpostilla palautekysely kokouksen jälkeen. Tämä on Fingridissä uusi toimintatapa ja palaute pyydetään jokaisen toimikuntakokouksen jälkeen. Tavoitteena parantaa kokouksia entisestään.

8 Seuraava kokous

Seuraavaa kokousta silmällä pitäen, toimikunnan jäseniä pyydettiin lähettämään ehdotuksia keskusteltavista aiheista Marialle.

Seuraava kokous 26.5.2020 Fingridin toimistolla tai riippuen tilanteesta telcon. Kokous alkaa klo 09.30.